

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН АКТ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА ЕНЕРГИЙНА ХАРТА

I. Последното пленарно заседание на Конференцията за Европейската енергийна харта се състоя в Лисабон, на 16 и 17 декември 1994 г. Представителите на Австралия, Република Австрия, Република Азербайджан, Република Албания, Република Армения, Република Беларус, Кралство Белгия, Република България, Обединеното Кралство Великобритания и Северна Ирландия, Федерална република Германия, Република Грузия, Република Гърция, Кралство Дания, Европейските общности, Република Естония, Ирландия, Република Исландия, Кралство Испания, Република Италия, Република Казахстан, Канада, Република Кипър, Република Киргизстан, Република Латвия, Република Литва, Княжество Лихтенщайн, Велико херцогство Люксембург, Република Малта, Република Молдова, Кралство Нидерландия, Кралство Норвегия, Република Полша, Република Португалия, Румъния, Руската федерация, Словашката Република, Република Словения, Съединените американски щати, Република Таджикистан, Туркменистан, Република Турция, Република Узбекистан, Украйна, Република Унгария, Република Финландия, Френската Република, Република Хърватия, Чешката Република, Конфедерация Швейцария, Кралство Швеция, Япония, наричани по-нататък “представители”, взеха участие в Конференцията, както и наблюдатели от някои страни и международни организации, които бяха поканени да вземат участие.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

II. По време на заседанието на Европейския съвет в Дъблин през юни 1990 г. министър-председателят на Нидерландия изрази идеята, че икономическото възстановяване в Източна Европа и бившия Съюз на съветските социалистически републики може да се ускори и катализира чрез сътрудничество в енергийния сектор. Идеята бе приветствана от Съвета, който прикани Комисията на Европейските общности да проучи най-добрия начин, по който да се осъществи това сътрудничество. През февруари 1991 г., Комисията предложи идеята за Европейска енергийна харта.

След като предложението на Комисията бе разгледано в Съвета на Европейските общности, Европейските общности поканиха страните от Западна и Източна Европа, от бившия Съюз на съветските социалистически републики, както и неевропейските държави-членки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) да вземат участие в конференция, насрочена за юли 1991 г. в Брюксел за започване на преговори по Европейската енергийна харта. Редица други страни и международни организации бяха поканени да участват в Конференцията за Европейската енергийна харта като наблюдатели.

Преговорите по Европейската енергийна харта приключиха през 1991 г. и Хартата бе приета с подписването на заключителен документ на конференция, проведена в Хага на 16 и 17 декември 1991 г.. Страните, подписали Хартата на тази дата или на по-късен етап, включват всички страни, които са изброени в раздел I, с изключение на наблюдателите.

Страните, подписали Европейската енергийна харта, се задължиха:

- да преследват целите и съблюдават принципите на Хартата и да осъществяват и разширяват сътрудничеството във възможно най-кратък срок чрез договаряне с добра воля на основополагащ договор и протоколи.

По време на Конференцията за Европейската енергийна харта започнаха съответно преговорите по един основополагащ договор, наречен по-късно „Договор за Европейската енергийна харта” и имащ за цел да се насърчи сътрудничеството между Изтока – и Запада, като се предвидят правни гаранции в области като инвестициите, транзитния пренос и търговията. Също така започнаха и преговорите по протоколите в областта на енергийната ефективност, ядрената безопасност и въглеводородите, въпреки че в последния случай преговорите бяха временно преустановени до завършване на Договора за Европейската енергийна харта.

Преговорите по Договора за Европейската енергийна харта и по Протокола за енергийната ефективност и свързаните с нея екологични аспекти приключиха през 1994 г.

ДОГОВОР ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА ЕНЕРГИЙНА ХАРТА

- III. След проведените разисквания, Конференцията за Европейската енергийна харта прие текста на Договора за Енергийната харта, наричан по-нататък „Договорът”, който фигурира в приложение 1, както и решенията, които се отнасят до него, представени в приложение 2, и беше договорено Договорът да бъде открит за подписване в Лисабон от 17 декември 1994 г. до 16 юни 1995 г.

ТЪЛКУВАТЕЛНИ КЛАУЗИ

- IV. С подписването на Заключителния акт, представителите се споразумяха да приемат следните тълкувателни клаузи относно Договора.

1. По отношение на Договора като цяло:

а) Представителите подчертават, че разпоредбите на Договора са договорени предвид специфичното естество на договора, който има за цел да установи правна рамка за насърчаване на дългосрочно сътрудничество в конкретен сектор, поради което те не могат да се тълкуват като прецедент в контекста на други международни преговори.

б) Разпоредбите на договора:

(i) не задължават нито една договаряща страна да установява задължителен достъп за трети лица;

(ii) не са пречка за използването на системи за ценообразуване, при които в рамките на определена категория потребители се прилагат едни и същи цени за клиенти, намиращи се на различни места.

в) Изключенията от клаузата за най-облагодетелствана нация нямат за цел да обхванат мерки, които са специфични за даден инвеститор или група инвеститори, вместо да се прилагат по принцип.

2. По отношение на член 1, параграф 5

а) Постигнато е споразумение, че договорът не предоставя никакви права за предприемане на други икономически дейности, освен икономически дейности в енергийния сектор.

б) Като пример за икономически дейности в енергийния сектор, могат да се посочат следните дейности:

- (i) търсене, проучване и добиване на нефт, природен газ, въглища и уран;
- (ii) изграждане и експлоатация на електроцентрали, включително централите, захранвани от вятър и/или други възобновяеми източници на енергия;
- (iii) транспортиране по суша, разпределение, съхраняване и доставяне на енергийни носители и продукти, например, чрез разпределителни и преносни мрежи и тръбопроводи или специални железопътни линии както и изграждане на необходимите за целта съоръжения, в това число нефтопроводи, газопроводи и въглищни калопроводи;
- (iv) отвеждане и погребване на отпадъци от енерго-производствените инсталации като електроцентрали, в това число и радиоактивни отпадъци от атомните централи;
- (v) извеждане от експлоатация на съоръжения, свързани с енергетиката, включително нефтени платформи, петролни рафинерии и електроцентрали;
- (vi) комерсиализация, продажба и търговия с енергийни носители и продукти, например продажби на дребно на бензин;
- (vii) изследователски, консултантски, планиращи, управленски и проектантски дейности, свързани с горепосочените дейности, включително и тези, които имат за цел подобряване на енергийната ефективност.

3. По отношение на член 1, параграф 6

За по-голяма яснота по въпроса дали дадена инвестиция, осъществена в зоната на една договаряща страна, е пряко или косвено контролирана от инвеститор от друга договаряща страна, „контрол на инвестиция” означава фактически контрол, извършен след разглеждане на конкретните обстоятелства във всяка ситуация. По време на разглеждането следва да се вземат под внимание всички фактори от значение, и по-специално:

- а) финансовия интерес на инвеститора, в това число и дяловото участие в инвестицията;
- б) възможностите на инвеститора да упражнява съществено влияние върху управлението и експлоатацията на инвестицията;

и

- в) възможностите на инвеститора да упражнява съществено влияние при подбора на членовете на Съвета на директорите или всеки друг управителен орган.

В случай на съмнения относно прякото или косвеното контролиране на инвестицията от страна на инвеститора, инвеститорът, който претендира за такъв контрол, трябва да представи доказателства за съществуването му.

4. По отношение на член 1, параграф 8

Съгласно политиката на Австралия в областта на чуждестранните инвестиции, започването на нов проект за добиване или обработване на суровини в Австралия, при който общата сума на чуждестранното участие е в размер на десет милиона австралийски долара или повече, се счита за нова инвестиция, дори когато това чуждестранно участие вече развива подобна дейност в Австралия.

5. По отношение на член 1, параграф 12

Представителите отчитат необходимостта от адекватна и ефективна закрила на интелектуалната собственост в съответствие с най-високите международно приети стандарти.

6. По отношение на член 5, параграф 1

Договореността, постигната между представителите по член 5, не предполага каквато и да било позиция по това дали и в каква степен разпоредбите на Споразумението за свързаните с търговията инвестиционни мерки, приложено към Заключителния акт на многостранните търговски преговори от Уругвайския кръг, са имплицитни в член III и XI от ГАТТ.

7. По отношение на член 6

а) Посоченото в член 6, параграф 2, едностранно и съгласувано антиконкурентно поведение следва да се определя от всяка договаряща страна съгласно националното законодателство и може да включва и неправомерната експлоатация на обекти.

б) Думите “прилагане” и “прилага” включват всяка мярка, взета съгласно националното законодателство за конкуренцията на дадена договаряща страна, под формата на разследване, съдебно или административно производство или под формата на решение и/или нов закон, който разрешава издаването или продължава разрешително .

8. По отношение на член 7, параграф 4

Приложимото законодателство включва по принцип разпоредби във връзка с опазването на околната среда, използването на земите, изискванията за безопасност или технически стандарти.

9. По отношение на членове 9, 10 и част V

Тъй като програмите на договаряща страна, които предвиждат държавни заеми, субсидии, гаранции или застраховане с цел улесняване на търговията или инвестициите в чужбина, не са свързани с инвестиции или сродни дейности, осъществявани в нейната зона от инвеститори от други договарящи страни, тези програми могат да бъдат обект на ограничения по отношение на участието им в тях.

10. По отношение на член 10, параграф 4

Допълнителният договор ще уточни условията, при които ще се прилага режимът, определен в член 10, параграф 3. Тези условия ще включват, наред с другото, разпоредбите, свързани с продажбата или всяка друга форма на преотстъпване на държавна собственост (приватизация), както и по отношение на разбиване на монополи (демонополизацията).

11. По отношение на член 10, параграф 4 и член 29, параграф 6

Договарящите страни могат да предвидят връзка между разпоредбите на член 10, параграф 4, и тези на член 29, параграф 6.

12. По отношение на член 14, параграф 5

Счита се че договаряща страна, която става страна по споразумение, посочено в член 14, параграф 5, гарантира, че условията на това споразумение няма да влязат в противоречие с нейните задължения съгласно устава на Международния валутен фонд.

13. По отношение на член 19, параграф 1, (i)

Всяка договаряща страна следва сама да решава до каква степен да обвърже с нормативни изисквания оценката и мониторинга на въздействието върху околната среда, да определя компетентните органи, които следва да вземат решения относно тези изисквания, както и да определя подходящи процедури, които да бъдат следвани.

14. По отношение на членове 22 и 23

По отношение на търговията с енергийни носители и продукти, уредена с член 29, същият член посочва разпоредбите, отнасящи се до въпросите, предмет на членове 22 и 23.

15. По отношение на член 24

Посочените в ГАТТ изключения и свързаните с тях инструменти се прилагат между заинтересованите договарящи страни, които в същото време са страни и по ГАТТ, така както е указано в член 4. По отношение на търговия с енергийни носители и продукти, уредена в член 29, същият член посочва разпоредби относно въпросите, предмет на член 24.

16. По отношение на член 26, параграф 2, буква а)

Разпоредбата на член 26, параграф 2, буква а) не следва да се тълкува като изискване към договаряща страна да транспонира част III на Договора в националното законодателство .

17. По отношение на членове 26 и 27

Позоваването на договорни задължения, в предпоследното изречение на първия параграф на член 10, не включва решенията на международни организации, дори и да са задължителни от правна гледна точка, нито споразуменията, влезли в сила преди 1 януари 1970 г.

18. По отношение на член 29, параграф 2, буква а)

а) Когато разпоредба на ГАТТ-1947 или на свързан инструмент, посочен в упоменатата точка предвиждат съвместно действие на страни по ГАТТ, се счита, че това действие ще трябва да бъде предприето от Конференцията за Хартата.

б) Изразът “както се прилагат от 1 март 1994 г. между страни по ГАТТ-1947 във връзка с енергийните носители и продукти” не се отнася до случаи, в които страна по ГАТТ се позовава на член XXXV от ГАТТ, като решава да не прилага ГАТТ спрямо друга страна по ГАТТ, но все пак прилага на едностранна основа *de facto* някои разпоредби на ГАТТ спрямо другата страна по ГАТТ.

19. По отношение на член 33

Временната Конференция за Хартата трябва във възможно най-кратък срок да реши как може най-добре да се реализира целта на дял III на Европейската енергийна харта, а именно договаряне на протоколи в области на сътрудничество като тези, изброени в дял III на Хартата.

20. По отношение на член 34

а) Временният генерален секретар би трябвало да установи незабавно контакт с други международни органи, за да определи при какви условия те са склонни да приемат задачите, произтичащи от Договора за Хартата и от самата Харта. Той би могъл да докладва пред временната Конференция за Хартата по време на заседанието, което съгласно член 45, параграф 4, трябва да се проведе в срок до 180 дни, считано от датата на откриване за подписване на Договора.

б) Конференцията за Европейската енергийна харта би трябвало да приеме годишния бюджет преди началото на финансовата година.

21. По отношение на член 34, параграф 3, буква м).

Измененията от технически характер на приложенията биха могли да включват, например, заличаване на страните, които не са подписали или които са подписали, но са декларирали намерение да не ратифицират или допълненията към приложения N и VC. Счита се, че секретариатът следва да предложи тези изменения на Конференцията на Хартата в подходящия момент.

22. По отношение на приложение TFU, параграф 1

а) Ако някои от страните по споразумение, посочено в параграф 1, не са подписали Договора или не са се присъединили към него в момента, изискван за уведомление, другите страни по въпросното споразумение, които са подписали Договора или са се присъединили, могат да направят уведомление от тяхно име.

б) Не се предвижда изискване за уведомяване по принцип на споразумения от чисто търговски характер, тъй като те не представляват проблем от гледна точка на съответствието им с разпоредбите на член 29, параграф 2, точка а), дори когато са подписани от държавни органи. Въпреки това, Конференцията за Хартата би могла да посочи – за целите на приложение TFU – за кои от споразуменията, посочени в член 29, параграф 2, точка б) ще се изисква уведомяване съгласно приложение TFU и за кои няма да се изисква.

ДЕКЛАРАЦИИ

V. Представителите декларират, че член 18, параграф 2, не следва да се тълкува като възможност да се заобикаля прилагането на другите разпоредби на Договора.

VI. Представителите взимат под внимание следните декларации, направени във връзка с Договора:

1. По отношение на член 1, параграф 6

Руската федерация желае да се преразгледа, в рамките на преговорите по допълнителния договор, посочен в член 10, ролята на националното законодателство във връзка с контрола, така както е формулирана в тълкувателната клауза, отнасяща се до член 1, параграф 6.

2. По отношение на член 5 и член 10, параграф 11

Австралия отбелязва, че разпоредбите на член 5 и на член 10, параграф 11, не намаляват правата и задълженията, които произтичат от ГАТТ, в това число тези, предвидени в споразумението относно свързаните с търговията инвестиционни мерки, по-специално по отношение на изключенията, изброени в член 5, параграф 3 и смята този списък за непълен.

Австралия отбелязва също така, че би било целесъобразно, учредените с Договора органи за уреждане на спорове да дават тълкувания на член III и член XI от ГАТТ в контекста на спорове между страни по ГАТТ или инвеститор от страна по ГАТТ и друга страна по ГАТТ. Тя счита, че по отношение на прилагането на член 10, параграф 11, между инвеститор и страна по ГАТТ, единственият въпрос, който може да се разглежда по условията на член 26, е този за арбитражните решения в случаите, когато комисия на

ГАТТ или орган за решаване на спорове на СТО установи на първо време, че инвестиционна мярка, свързана с търговията, която се поддържа от договаряща страна, е несъвместима с нейните задължения по ГАТТ или по споразумението относно свързаните с търговията инвестиционни мерки.

3. По отношение на член 7

Европейските общности и техните държавите-членки, както и Австрия, Норвегия, Швеция и Финландия, заявяват, че разпоредбите на член 7 са обект на обичайните правила на международното право по отношение на юрисдикцията върху подводни кабели и тръбопроводи или, при липса на такива правила, на общото международно право.

Те заявяват също така, че член 7 няма за цел да засегне тълкуването на съществуващите разпоредби на международното право по отношение на юрисдикцията върху подводни кабели и тръбопроводи и че не може да се счита, че има такова действие.

4. По отношение на член 10

Канада и Съединените американски щати заедно потвърждават, че ще прилагат разпоредбите на член 10 в съответствие със следните съображения:

За да се оцени режима, който трябва да се предостави на инвеститори от други договарящи страни и на техните инвестиции, е необходимо да се разгледат обстоятелствата за всеки отделен случай. Сравняване на режима, предоставен на инвеститорите от договаряща страна или на инвестициите на инвеститори от договаряща страна с този, предоставен на инвеститорите или на инвестициите от друга договаряща страна е валидно, само ако се извършва между инвеститори и инвестиции, които се намират в сходни обстоятелства. За да се определи дали диференциран режим, предоставен на инвеститори или инвестиции, е съвместим с член 10, трябва да се вземат под внимание два основни фактора.

Първият е свързан с целите на общата политика на договарящите страни в съответните области, доколкото те са съвместими със заложените в член 10 принципи за недискриминация. Законосъобразни цели могат да оправдаят диференцирано третиране на чуждестранни инвеститори или инвестиции, с цел да се отрази разликата на съответните обстоятелства между тези инвеститори и инвестиции и местните инвеститори или инвестиции. Така например, целта да се осигури целостта на националната финансова система може да оправдае благоразумни предпазни мерки спрямо чуждестранните инвеститори и инвестиции, докато такива мерки не са необходими за осигуряване осъществяването на същите цели, когато става въпрос за националните инвеститори или инвестиции. Тези чуждестранни инвеститори или техните инвестиции няма да се намират по този начин в "сходни" обстоятелства с тези на националните инвеститори или техните инвестиции. Следователно, дори ако такава мярка е предоставила диференциран режим, тя не противоречи на член 10.

Вторият фактор е степента, до която мярката е мотивирана от факта, че съответният инвеститор или инвестиции е обект на чуждестранна собственост или на чуждестранен контрол. Мярка, която е насочена конкретно към инвеститори, тъй като те са чужденци без достатъчни компенсиращи политически причини, съвместими с предходната точка, ще бъдат в противоречие с принципите на член 10. Чуждестранният инвеститор или инвестиции ще се намира в „сходни обстоятелства“ с тези на националните инвеститори и техните инвеститори, като мярката ще бъде в противоречие с член 10.

5. По отношение на член 25

Европейските общности и техните държави-членки припомнят, че съгласно член 58 от Договора за създаване на Европейската общност:

а) учредените в съответствие със законодателството на държава-членка дружества и/или предприятия, чието седалище, централно управление или основно място на стопанска дейност е на територията на Общността, се третират от гледна точка на правото на установяване, уредено в част трета, дял III, глава втора на Договора за създаване на Европейската общност, – на третиране, по същия начин като физическите лица, които са граждани на държава-членка; дружества и/или предприятия, които имат само седалище на територията на Общността, трябва за целта да имат ефективна и непрекъсната връзка с икономиката на някоя от държавите-членки.

б) изразът “дружества и/или предприятия” означава дружества или предприятия, учредени по търговското или гражданското право, включително кооперации и други юридически лица, уредени от публичното или частното право, с изключение на юридическите лица с нестопанска цел.

Европейските общности и държавите-членки припомнят освен това, че:

законодателството на Общността предвижда възможността да се разшири обхватът на режима, описан по-горе и да включи филиали и представителства на дружества или предприятия, които не са установени в някоя от държавите-членки; и прилагането на член 25 от Договора за Енергийната харта допуска само изключенията, необходими за запазване на преференциалния режим в резултат на по-широкия процес на икономическа интеграция, който произтича от договорите за създаване на Европейските общности.

6. По отношение на член 40

Дания напомня, че Европейската енергийна харта не се прилага за Гренландия и Ферьорските острови, докато не се получи уведомлението за тази цел от местните правителства на Гренландия и Ферьорските острови.

Във връзка с това Дания заявява, че член 40 от Договора се прилага за Гренландия и Ферьорските острови.

7. По отношение на приложение Ж, параграф 4.

а) Европейските общности и Руската федерация декларират, че търговията с ядрени материали между тях се регулира, до постигане на друго споразумение, от разпоредбите на член 22 от Споразумението за партньорство и сътрудничество за установяване на партньорство между Европейските общности и техните държавите-членки от една страна, и Руската федерация, от друга страна, подписано в Корфу на 24 юни 1994 г., като размяната на писма, приложени към него, и съвместна декларация и че споровете във връзка с тази търговия ще са обект на процедурите на това споразумение.

б) Европейските общности и Украйна декларират, че в съответствие със Споразумението за партньорство и сътрудничество, подписано на 14 юни 1994 г. в Люксембург, и временното споразумение към него, парафирано на същата дата и място, търговията с ядрени материали между тях се регулира изключително от разпоредбите на специално споразумение, което следва да се сключи между Украйна и Европейската общност по атомна енергия.

До влизането в сила на това специално споразумение, разпоредбите на Споразумението за търговия, търговско и икономическо сътрудничество между Европейската икономическа общност, Европейската общност за атомна енергия и Съюза на съветските социалистически републики, подписана на 18 декември 1989 г. в Брюксел, ще продължат да се прилагат изключително за търговията с ядрени материали между тях.

в) Европейските общности и Казахстан декларират, че съгласно Споразумението за партньорство и сътрудничество, парафирано на 20 май 1994 г. в Брюксел, търговията с ядрени материали между тях ще се урежда изключително от разпоредбите на специално споразумение, което Казахстан следва да сключи с Европейската общност за атомна енергия.

До влизането в сила на това специално споразумение, разпоредбите на Споразумението за търговия, търговско и икономическо сътрудничество между Европейската икономическа общност, Европейската общност за атомна енергия и Съюза на съветските социалистически републики, подписано на 18 декември 1989 г. в Брюксел, ще продължат да се прилагат изключително за търговията с ядрени материали между тях.

г) Европейските общности и Киргизстан декларират, че съгласно Споразумението за партньорство и сътрудничество, парафирано на 31 май 1994 г. в Брюксел, търговията с ядрени материали между тях ще се урежда изключително от разпоредбите на специално споразумение, което Киргизстан следва да сключи с Европейската общност за атомна енергия.

До влизането в сила на това специално споразумение, разпоредбите на Споразумението за търговия, търговско и икономическо сътрудничество между Европейската икономическа общност, Европейската общност по атомна енергия и Съюза на съветските социалистически републики, подписано на 18 декември 1989 г. в Брюксел, ще продължат да се прилагат изключително за обмена на ядрени материали между тях.

д) Европейските общности и Таджикистан декларират, че търговията с ядрени материали между тях ще се регулира изключително от разпоредбите на специално споразумение, което Таджикистан ще сключи с Европейската общност за атомна енергия.

До влизането в сила на това специално споразумение, разпоредбите на Споразумението за търговия, търговско и икономическо сътрудничество между Европейската икономическа общност, Европейската общност за атомна енергия и Съюза на съветските социалистически републики, подписано на 18 декември 1989 год. в Брюксел, ще продължат да се прилагат изключително за търговията с ядрени материали между тях.

е) Европейските общности и Узбекистан декларират, че търговията с ядрени материали между тях ще се регулира изключително от разпоредбите на специално споразумение, което Узбекистан ще сключи с Европейската общност за атомна енергия.

До влизането в сила на това специално споразумение, разпоредбите на Споразумението за търговия, търговско и икономическо сътрудничество между Европейската икономическа общност, Европейската общност за атомна енергия и Съюза на съветските социалистически републики, подписано на 18 декември

1989 год. в Брюксел, ще продължат да се прилагат изключително за търговията с ядрени материали между тях.

ПРОТОКОЛ ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И СВЪРЗАНИТЕ С НЕЯ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ

- VII. Конференцията за Европейската енергийна харта прие текста на протокола за енергийната ефективност и свързаните с нея екологични аспекти, който фигурира в приложение 3.

ЕВРОПЕЙСКАТА ЕНЕРГИЙНА ХАРТА

- VIII. Временната конференция за Хартата и Конференцията за Хартата, предвидени в Договора, са отсега нататък отговорни за вземането на решения относно подписването на заключителния документ на Хагската конференция за Европейската енергийна харта и за приетата от нея Европейска енергийна харта.

ДОКУМЕНТАЦИЯ

- IX. Всички документи, свързани с преговорите по време на Конференцията за Европейската енергийна харта ще се депозират в секретариата.

Съставено в Лисабон на седемнадесети декември хиляда деветстотин деветдесет и четвърта година.

Следват подписите на съответните страни